MaharashtraTimes
Title :
Author :
Location :
Article Date : 04/15/2015

‘कास्ट’मोपोलिटन मुंबई!

म. टा. खास प्रतिनिधी, मुंबई

जातीचे समाजामधील प्राबल्य गडद असले तरीही गावांतील समूह जातीचा पगडा शहरांमध्ये नसल्याचे ठोसपणे सांगितले जाते. मात्र, या गृहितकामधील सत्यता पडताळून पाहण्यासाठी ‘टाटा सामाजिक संस्थे’च्या माध्यमे आणि संस्कृती विभागाच्या तीस विद्यार्थ्यांनी ‘जात’ हे सूत्र घेऊन सहा अभ्यासपूर्ण लघुपट बनवले असून, समाजवास्तव असलेल्या ‘जाती’चा पगडा शहरी समाज व्यवस्थेवरही कसा शाबूत आहे, हे दाखवण्याचा प्रयत्न या लघुपटांमधून करण्यात आला आहे.

शहरातील जातीव्यवस्थेवर लघुपटांद्वारे प्रकाश

‘टाटा सामाजिक संस्थे’च्या या प्रकल्पाच्या सन्मवयिका प्रा. अंजली मेन्टेरो यांना हे लघुपट सामाजिक अस्वस्थेचे प्रतीक वाटतात. जात व शिक्षण, जात व व्यवसाय, जात व धर्म, जात व आहार, जात आणि विवाह, असे विविध मुद्दे घेऊन तीस विद्यार्थ्यांनी या लघुपटातून मुंबईतली ‘कास्ट’मोपोलिटन व्यवस्था शोधण्याचा प्रयत्न केला आहे. ग्रामीण भागासह शहरांमध्येही जातपंचायतीच्या बेबंद मनमानीचे दाहक वास्तव पुढे येत असताना ‘जात’ हा केंद्रबिंदू घेऊन व्यक्त झालेल्या या शहरातील या वास्तव कथा जातीपातीच्या भिंती तोडण्यासाठी मदत करतील, असा विश्वास संस्थेला वाटतो.

काय आहेत हे सिनेमे

तीस-तीस मिनिटांच्या या लघुपटांमध्ये विद्यार्थ्यांनी बीफवर आणण्यात आलेली बंदी हा विषय घेतला आहे. एखाद्या व्यक्तीने कोणता आहार घ्यावा, यासंदर्भात सक्ती असू शकत नाही, हे सूत्र घेऊन ‘जात आणि मेन्यू’ हा लघुपट बनवला आहे. धारावीतील तामिळ दलित वस्तीमध्ये मंदिर बांधण्यासाठी वर्षोनुवर्ष झगडत असलेल्या दलितांचा संघर्ष सिनेमाबद्ध केला आहे. शैक्षणिक सवलतींमध्ये ठराविक जातींना आरक्षण दिल्याने विद्यार्थ्यांच्या विशिष्ट गटांमध्ये निर्माण होणारी कटुता ही ‘सायलेन्स प्लीज’ या लघुपटात मांडण्यात आलेली आहे. तिरुनेवेल्लीमधून माटुंगा, धारावीमधील स्थलांतरीत झालेल्या आदि द्रविड समाजाचा शोध ‘जात आणि धर्म’ या लघुपटातून घेण्यात आला आहे.